

‘যু’ গী ৱাৰী

এথোয়না নহা ওইৰিঙৈ “গ্ৰেক্‌ সিনাৱ্ৰা” কৌবা অফাওবা শৈশৱকণা অমগী মমিং তাখি। এৰাকপদি নোংচুপলোমগী ঈশৈ (ৱেষ্টন সোং) তাৰা হৈবা নাকোং অমা পাল্লমদবনা মাগী ঈশৈ অমতসু ফাৰকখিৰে। বোজিৰকপদী ঈশৈদি মতমুদনা লিশিংগী মখতা ফয় থমা চাউথোকচখি। এনা ‘গ্ৰেক্‌ সিনাৱ্ৰা’ নীংশিংলুবিদি ঈশৈগী মৱমদা ৱাৱেং ইনবনা নভে। ‘যু’ গী মৱমদা ৱাৱেং অমত্তু ইগে খল্লকপসিদা মানা মতমুদনা হায়খিবা ৱা অমা নীংশিংলকপনি... ‘যু হায়বসি মীওইবগী য়েৰুবনি হায়নৱকই, হায়নৱি... অদুগা বাইবলনসু তাকপীৱকই য়েৰুববু নুংশিং... বাইবলবু থাজজবা এহাক্সা য়েৰুবা য়ু’বু কৰম নুংশিৰোই’...। ফাগি ওইনা হায়দোকখিবা গ্ৰেক্‌ সিনাৱ্ৰাগী ৱাহয়দু যু থকপা পামজবা, যু থক্লিবগী মৱম পীনবা হোংনৱিৰা মীওই কাঙলুপ অদুনা মখোয়গী পাউৱৌ-পাউতাক ওছোকখিবনি... মীওইবনা যু থক্লেইহবগী মৱম কৱিনো?

যুগী ৱাৰী-মীওইবনা খুদাৱিৰা মালেমগী মফম পুম্মক্তা, লৈবাক খুদিংমক্তা লীনৱকই। থৰুৱকই যুগ যুগ কয়াদুগী, মীবু শেন্দ্ৰা লাইনসু, মীওইবা কৌবা থৰায় পানবসি শেমট্ৰিঙ লাইৱৈৰাকী লৈকোন্দা অপসৱা-সেনকা-উশীনা জগোয় শাৱিঙৈ লাইয়ান্না থকখিবা ময়াই কাৰা মহীদুব কৌনে ‘অমত’। লাইয়ান্না থকখিবা অমত’দুনি নিংথৌকোনগী অঙম অথৌনা ৱাজন্দৱবাৱ’দা যুৱায়বাবু হৈহুন্দনা শকহেনৰী জগোয় শাবীগী জগোয় য়েংল য়েংলগা থকখিবা। মখোয়গী মতৌ তল্লগনি মীচম-মীয়াম এথোয়নসু যু থকফম ঈৱাংশঙ, যুৱাংফম লীংখংলকখিবা। অফাওবা মেথমেটিসিয়ন অমদি এষ্টোলোজৰ ‘ওমৱ ঋইয়াম’সু ওইৱকখি কবি, ৰত্নবদা যুগী ৱাখল। অমৱ ওইৱৰা ‘ৰবাইয়ত’ - থেক্ৰকখি মাগী কলমবাগী ... নীংথিৱৰা শৈৱেং লাহিৱিক অমা পাৱদুনা উখাদা/অহাউৰা মথেল অমদি যু-পাত্ৰদুনা চিনবাগী দা/নুশিৰি নঙনা ইনাকসিদা নুংশি ঈশৈ শক্ৰবা/ পমহাও হাওবা মফমদুনি এহাক্কীদি লাইৱৈৰাক’...। যুগী শৈৱেং ৰবাইয়ত’না শুহহৎলবা, যুগী ইৱিক অমত্তসু মচিনবান্দা তংখিবা হবিব ৱাই বাচন’সু ওইৱকখি ময়াই কাৱৰা যুথকপা। ৰবাইয়ত’কী ইথিলনা ইৱকখি মহাকী যুগী শৈৱেংখিং - ‘মখুশালা, মধুবালা অমসুং মধুকৰশ’। হায়ৱশী ... ‘এনা শিৱগা তেংথা নাওই কপ্লিবা, মাগী মীংলদুগী শিহুৱক্ৰনি যু-ইৱিক/নুংশিবা মনম য়েৰ্লকনি চিদুনা, থৰুৱগা ময়াই কাৱ’ যু-ইৱিক/তুৱোই ভালেই চংলিবা মখোয়গী, ৱেৱেংজুমদা পুহল্লু, এগী হককা/ ষোংফমগী মে তুংৎপীযু মফমদুনা, মতম অমদা ওইৱসুদে যুৱাংফম’। অনৱৱ ফকৰবাদি’নসু ইৱশ্মী ... ‘খঙই ময়াল্লা এসে যুথকপা দি নভে, কনা গুহুদনা পীথক্ৰবদি এৰাক কৱি ওইগনি’...। লোইবা নাইবনা যুগী ৱাৰী-ঈশৈ-শৈৱেংনি, মীওইবগী পুৱাৱী ইবা হৌৱিঙৈই লৈৱক্ৰবা। যুগী ঈপাজ লুপ্তনা মৱোন-মৱাং তাকখিবা নিংথৌ নিংথৌৱেল, মীচম-মীয়ামগী ৱাৰী তানা-তানা, খঙনা খঙনা ময়াই-কাৰা-যু থৰুৱকই মীওইবনা, থক্লিবনি তুংদসু।

‘যু’ - শা-ভা-তুমিং-কাঙদীদমক শুংবা নভে। মীওইবনা থৰুৱনা শুংবনি। যু থকপা ফভে - হায়নৱকই খুৱাইসিদা মথক থোংবা অহল লমশশিংনা, মচা-মশু-মখা থাবশিংনা থক্তনবা। এথোয়গী পীক্সা খুৱাইসিনসু - নোংগাঙলকপা, অযুক, নুংথিল, নুমিমাং ... কাঙদী লেপ্তৰা লেপ্তৰা মতমগী লৈওতৎসি শক্তৱৰা অনৌবা মতমগী মেছিনসি পুথোক্ৰক্লিঙৈও হায়নৱশ্মী - যুথক অমা, অনী, অহুম, মৱি! নোংপোক চিংখৈ হুল্লকপদগী অতিয়াদা চপা নুমিংকী খোঙভং, শুমাঙদা তাৰা যুগমী মমি অমদি নোংচুপ

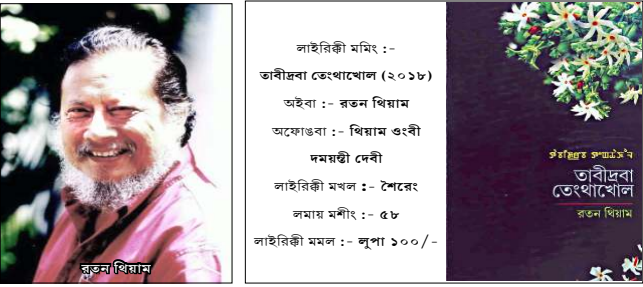
ৰতন থিয়ামগী ‘তাবীদ্ৰবা তেংথাখোল’ শৈৱেং লাইৱিক অসিদা মিৎয়েং অমা

তুৱেলগুৱা চেহুৱি মীওইবগী পুশিনা। অমুক হৰুক্ৰনি হায়বা কনাসু থাজবা ভমদে। অমুত্ৰ পেৰুৱা পুসি অসিমক ওছোৱুৱ মমল য়ান্না নুংশিনা খনবা, পাশ্মজবা অমদি পুসি অমনা হিংলগ্মী হায়বসি খঙনবা হোংনজবা মীওই ক্যাসু মালেমসিদ্ধা মৱাং কায়না অদুমক লৈৱি। হিংলগ্মী অমসুং লেপ্তনা মালেম তাইবঙপান অসিদা কৱিগুৱা য়াইফদা থবক খৱদি তৌৱদববা যাদে খনবা অংবা মীৱোল ক্যাসু লৈবচনা নভে। মণিপুৰবু মালেমদা টিএটৱগী লমদা শক্তক্লিৰা, মণিপুৰ অসিমক মালেমগী টিএটৱগী মেপ অমদা যাওহনবা গুপ্তিবা থৌইদেৱুৱা শক্লুইৱৰা দাইৱেক্টৱ অমনি ৰতন থিয়াম। নেসনল ফুল ওফ দ্ৰামাদা তল্লকখি অদুনা অমুক লেমজনীংঙাই ওইৱৰা ইন্সটিটিউ অসিগী চেৱমেন ফাওবা ওইৱশ্মী। অঙকপা ফুনা টিএটৱদা মায় পক্ৰবা পৰ্সেনেলিটি অমনি। দাইৱেক্টৱ ওইবতা নভুনা ইৱাম কয়াদা এক্সপাৰ্টজ লৈৱৰা পোলিমাত্ অমসুনি। অদুনা ৰতন থিয়াল্লা শৈৱেং লাইৱিক ফোঙদেৱুৱকপদা শৈৱেংখিংদা যাওৱিৰা ৱাইশিং, শীজিৱাৰিবা সিঙ্গোল অমদি ইমেজৰিশিং অঙকপদা ফেজ। মণিপুৰগী ব্ৰেডিনস, কলাচৱবু অমসুং পুৱাৱগী মশকপু মাঙহুন্দননা থল্লগ্গা মোদনিটিবুসু লৌশিদুনা ফজৱদা কলগী পোথোক্ৰকিং পুথোক্ৰকপা লেপাঙ। অসিগুৱা টিএটৱগী খোঙভা অসিদা অইবা অমা ওইৱা থেক্ৰক্লি অঙনবা মতমদগী হৌনা। অইবা মশামক লাই য়েকপনি, দিজাইনৱনি। নহা ওইৱিঙৈদগী হৌনা শৈৱেং ইদুনা পাদুনা লাকই হায়বগী খুদম য়ান্না মৱাং কায়না লৈৱি। খোৱিৱোলগী লুপশিংদা যাওদুনা মণিপুৰী লোল অমসুং খোৱিৱোলদা লেপ্তনা কন্ট্ৰিব্যুদন পীদুনা লাক্লি। ‘সনাগী থম্বাল’, ‘তলা পামেল নহাকসু’, ‘মাঙুৰবা সহৱগী লোইশ্বৰা ৱাৰী’ অসিনচিৰা শৈবেংগী লাইৱিকশিং লেপ্তনা ফোঙদুনা মণিপুৰী শৈৱেংগী খোঙভা চা চাওৱৰা খুদোল তমুদনা লাক্লি। মতমগী অকনৰা শাহমদা অহোৰা অওনৰা কয়াগী মৱক্তা খুৱাইগী শক্তমশিং অইবকী থম্মোয় চোবাংদা লাচনৰা লেপ্তে। মসিগী ময়েক লাৱৰা মশক অমনি ‘তাবীদ্ৰবা তেংথাখোল’ মিংথোনৰা শৈৱেং অসিনা ফোঙদেক্লিৰসিসু। শৈৱেং লাইৱিক অসিমক কবিগী নোপাকপীগী মফদাম কথোৱি, ‘ইমগী নুংশিৱৰী খুয়া তীৰ্খদ’ হায়না নুংশিনা। লাইৱিক অসিদা পুৱা শৈৱেং ২৯ যাওৱি। হৌজিকী অনৌবা মীৱোল অমসুং মৈতৈ ময়েক্তা কয়া খুংলাইহৌদ্ৰবা হায়গী মীৱোল অনীমক্ৰ পাবদা হোৱা খুদোংচনৰা হায়দুনা বাংলা অমসুং মৈতৈ ময়েক অনীমক্তা পংশাং শাংদৰা শৈৱেং ওইনা ইৰা থেংনৈ। লাইৱিক অসিদা অনৌবা মওং অমদা লাইৱিক অসিগী ৱাইহৌদোক অমসুং কৰ্টেট হাপ্তে। মসিসু তোঙানৰা মহাউ অমনি। শৈৱেংখিং অসিমক্ৰ ৱাইহৌদোকনি অদুগা কৰ্টেট হায়ৱগদি লাইৱিক অসিমক লোইবা ফাওবা পাহনীংৰা অমদি ফাওহল্লি।

লাইৱিকী হেক অহনৰা লমায়দা যাওৱি শৈৱেং, ‘লৈৱোল চলৰবা মিৎকুপ’ অসিমক পুন্সিবু য়েক্লিৰা শৈৱেংনি। নীংশিংবগী লাভম ময়াম অমা মৱোল মৱোল পৈখংলকপদা কৱিগুৱদা মসিনা ৱাখলগী কানুংদা ফনগংলকপা, থৃফম খঙদৰা মতাংসু যাওদৰা নভে। পুন্সি অসিমক নীংশিংবগী শন্ধাই অমা ওইৱবসু অমুক অমুক্তদি থিংজিল্লদ্বা ঈশিং দাম থাদোকপগুম থাদোক্তৰা যাদৰা মতাংসু যাওৱকই। অদুনা কবিসু তৌফম খঙদনা হায়ৱক্লি - “খঙদে/হৌশ্বৰা ময়াম অসি/কৱম হায়না থুগ্গা কনায়দা হাগ্গা অমগদৌৱিৰা” (লা: ২) নীংমহৌদৰা, পেনখিদ্ৰবা, কপ্লিখিৰা, শাওনিখিৰা অসিনচিৰা পুম্মক পুন্সি কৌবা লীলাগী তাকক নাইবা শৰুক গুভনি। ৱাৱৰা মিংকুপশিংদা নুংঙাইবগী আশা তৌবা গুঞ্চশিংদা মিত্ৰি কয়া ফোনৰা হোংনৰা থেংনৈ। তেঁইগুহুসু পুন্সি অসিদি অসিমনি অদুনি হায়না ৱাহহোেক পীবদি লুৱনা মতমগী খোঙভতা অদুম কাওশিং ওইৰা তাই মীওইবনা। ৱাখলগী থোঙনাওদি হাংদোক্তৰা ইয়ামক যাদে অশেংৰা নুংশিং চঙক্ৰৱা অমদি পীক্লৰা মীওইবগী কোক্কী তুৱা

থংবা অতিয়াদা নুমিংনা ময়ুম চঙখিৰা ফাওবগী মতমগী তাক্কশিংদুলা যু ৱাউম অমা/অনী থকপগী চহনৰী লৈৱসুজখনি। যুথক অনী হৌখৰে, যুথক অহুম হৌখৰে - হায়নৱল্লিৰা, চহনৰী অদু লৈবননি। য়ুপান থাৰা হায়ৰা চহনৰী অমসু নাককা মৰী লৈননা শেম্ৰিফিৰা, কাঙলুপ/ফুৰুপ খৱদি উসিফাও গাক শেল্লিৰা অসিনা তাকই ‘মীওইবনা যু থকপা’, থাদোকপা পাক গুঙেইদৰা হৈনৰী অমনি। অদুবু যু থকপগী থাদোকপা ভমদ্ৰবা হেনৰী’না মীওইবদা থোকহল্লকপা অমাঙৰা অমদি খুদোংঘীৰখিংদুগী য়েংলগা, মালেমগী লৈবাক কয়াদা মতম মতমগী লেঙাঙল যু থকপা অমসুং য়োনৰা থিংবগী খোঙথাং কয়া লৌখংলকপা থেংনখি। অমত্তুং পনৰা তাৱদৰ, য়ুনাইটেি ষ্টেটস ওফ অমেৱিকাদা ১৯২০দগী ১৯৩০ ফাওবা চখাখিৰা ‘টোটেলে প্ৰোহিবিচন ওফ লিকৱ’ পনৰা যাই। ধৰ্মগা মৰী লৈনৰা (ৱিলিজিয়স ৱিভাইডেলিজমগী) ইশুদগী লৌখংলকখিৰা পোলিটিক্স এক্সন অমনি - ১৯১৭তা যু এস কেংগ্ৰেসনা পাস তৌখিৰা, অমেৱিকান কন্সটিটুসিয়নগী ১৮শুৰা এমেন্দমেণ্ট বিল, ১৯১৯দা অমেৱিকাদা ষ্টেট ৱাষ্ট্ৰেগী শৰুক মৱি থোকপগী অহুৱা অয়াৰা পীদুনা এষ্ট থমখি। ১৯২০দগী অমেৱিকান ষ্টেট অমত্তদা যু শুংবৰা, মফম অমদগী অমদা যু পুথোকা পুশিনী থবক অমদি যুগা মৰী লৈনৰা কৱৱৱৱ পুম্মক পুথোকা থিংখি, যু থকপা-য়োনবগী থবভুদি থমখিসি। অদুমক্তা পাক চাওৱৰা সমুদ্ৰগী ঈশিং-লম্বীদা অতোগ্ৰা লৈবাকশিংদগী অমেৱিকা ত্ৰম্মা পুশিল্লকপদা যু থিংননৰা হোংনৰা - অমেৱিকান কোষ্ট-গাৰ্দ্‌শিংগী অকৰা যৌদাং অমা ওইৱকখি। অমেৱিকান ষ্টেটশিংগী মচি-মচিদা যু থকপগা মৰী লৈননা থোকপা ক্ৰাইম-লাকশিনৰা ৱাৱৰা থাক অমদা হেনগৎলকখি। ১৯৩৩, অমেৱিকান কন্সটিটুসিয়নগী ২১শুৰা এমেন্দমেণ্ট অদুনা অমুক ‘প্ৰোহিবিচন লো’ অদু চহনহনবিদে।

ইন্দিয়গী ষ্টেটশিং - বিহাৱ, গুজৰাট, মিজোৱাম অমসুং নাগালেণ্ড’দা আইগী থোঙদা যু য়োনৰা অমসুং থকপা যাদবগী লো চহনৱি। মণিপুৱদসু ১৯৯১, মণিপুৰ পিপলস পাৰ্টি’না লুচিৰা লৈঙাক লৈৱিঙৈ ‘মণিপুৰ লিকৱ প্ৰোহিবিচন এক্ট, ১৯৯১’ হায়না মিংথোনৰা যু য়োনৰা অমসুং থকপা থিংনবগী লো অমা শেমখি - এপ্ৰিল ১, ১৯৯১। নুমিংংসিগী মমাঙ চহী তৰামুকসি মতমদুনা মণিপুৰগী কালি-কোয়া, লৈৱক থল্লক শিনৰা থুংনা (মৰু ওইনা তম্পকা-লমদম অসিদা নুপী খুৱাইনা লুচিদুনা যু থকপা অমদি য়োনৰা থিংবগী অকনৰা দিহৌ অমা লৈৱশ্মী। সিভিল সোসাইটি ওৱনাইজেচন খৱনসু দিহৌ অদু শৌগৎখি। যু থিংবই এক্ট অসি শেমত্ৰবা মতুদ্দগীদি ‘নিশা-বন্দ’ হায়না খঙনৱদ্বা লৈকায়-লৈকায়গী লুপ মচা-মচাশিদ্ ‘মেৱা পায়ৰী’ (টোচ বিয়ৱৱ) হায়না খঙনৱকখৱে। যৌদাং অমদি পাদম হোৱা পাকথোক চাওথোৱকখৱে। সোসল মুভমেন্ট অমগী শক্লেন লৌৱকত্ৰ। অদুবু ময়াই-কাৰা-চিঞ্জাক চাবা-থকপা থিংবগী এজেন্দাদুদি লৌথোকখিদে। যু অমদি অতৈ দ্ৰগা মখল কয়া চাবা-থকপা-য়োনৰা থিংলে হায়ৰা লৈঙাক্কী দিক্লৱেননখুত্ৰনি য়ুঙৌ অমদি য়ুঙাং (লোকল এন’ ফোৱেন লিকৱ) থকপা মী হান্দগী কৱিসু হুহুৱকপা তৌখিদে। ফেংনা য়োনৰা য়াৱসুদু অৱোনৰা য়োনফম ওছোকখিবদগী মমল তাঙৰা হেনগৎখিবই ৱাতনি। পোৰ-শেং ওইনা য়েৰ্লসুদু পোৰ-য়ান য়োনৰা য়ানবগী খুদোচোবদু পীৰা খত্ৰনি। লৈৱক-কোলাং-কৈথেল মচা/অটৌৰা-যুঙৌ অমদি য়ুঙাং অনীমক্কী য়োনফম মৱাং কয়া। ইফাল ময়োলসিমক্তা পোংয়ালি খঙলৰা য়ুঙাং মখল কয়গী ‘য়ুৱাংফম’ - মৱাং কায়না লিংখংলি।



অসিদা কানবসু কায়দৰা ৱাখলসু চয়েংনদুনা লৈৱিৰা অসিগী পোংলুম অসিমক মংয়েং তহম্বাৰ। অদুনা কবি ৰতননা হায়ৱক্লি, - “*কোম্বি মনুদা হায়া/অশিৰা হকচা/লৈয়োল চলি অশিৰা মিকুপ/... লোইশ্বৰা হনলক্ৰৱোইনৰা ৱাৰী/অংখৰা চুমদৌনা অমুক/কোইৎ চংলি থোপ অসিদা/থোঙনাও মচা অমা হাংদোকনীই/ফুনগংগা ময়াম অমা কোকনৰা*” (লা: ২)

ফজৱৰা ইমেজৰি অমদা পুন্সি খোঙভচপু প্ৰেসি ৱাইতিংগুৱা মচং ওইৰা খৱদং য়ান্না তেৱা সিনেমাতিক ইফেণ্ট অমদা ইৱকপা শৈৱেং অমনি, “*অশাৰা ৱাৰীগী অতেনৰা পাউজম’ ঈশিং গ্লাস অহাঙৰা অমা/চৰ্ফট মতেক ময়ান্না থনৰা এষ্টে অমা/চ থক্জেক্তৰবা কপ অমা/এণ্টিবাইওটিক খৱা/পেইন কিলৱ খৱা।/শীন-নম নক্সা কা অমা।/লাইৱিক অমনৰা খৱা/শুদৰা কুইৱৰা মোস্পাকা ফিল্ক/ফক্সাদা চংতৰা ঘড়ী/লেকাং চাৱৰা ফোটৌ অমদা নুপী অমা/হাকুম চহীগী কেলন্দৱদা দিসেসুৱ/অথৰা আবেক মনুংদগী মানা য়েংলকই*” (লা:৪৪) ঈশিং গ্লাস অহাঙৰা অসিমক ভেলু লৈশিল্লক্ৰৱা মশক অমা ফোঙদোক্লি। অনাবনা হকচাংগী কয়্যং খুদিদা মিকাৱকপা মতম, লুৰা নানৰা কয়া থৌওইৱক্তা, কল্লাক কুৰু থাংলকপা অহল মতম ওইশিল্লকপগী পীকচৱ অমদি ময়েক শেংনা ইমেজৰি খৱসিদা অশুং ফানা ফোঙদোকপা গুত্তা। কবি ৰতন থিয়ামগী লীলাশিংদসু অসিগুৱা দাইলগ অমনা, কেক্সুম খৱনা য়ান্না লায়না ফেঙদোক্লিৰা ৱাৱোল পুম্মক য়েংলিৰা অৱিৰা পাৱিৰা মীওইশিংদা ফেঙদোকপা গুহুগী হৈশিংৰা অদুমক শৈৱেং অসিদসু থেংনৈ। পুন্সি য়াচলকপা মতমদা থেংনৱিৰা থৌদোকশিং মিৎকুপশিং হাকুম চহীগী কেলন্দৱদা দিসেসুৱ হায়না ফোঙদোক্লিৰা অসিমক্ৰা অদুমক লৌইনা ফোঙদোকপা গুত্তে খল্লি। য়ান্না হেংখান্না তেংথাৰা শৈৱেং অমনি হায়দুনি।

পাদম খৱদি ফংনৰা হোংনৱিৰা মীওইবগী পুশিনি। পধুং অদুতং গুইহিদনসু লৈনদে। মানা মানা গুমজৰা মওংদা হিংনৰা হোংনৱি তাইবঙনা। পাশ্মু পাশ্মুনা কায়নখিগদৰা গাভনি। নুংশি নুংশিনা তাম্খিগনি অমুক্ত লাকপা তাইবঙ খোঙভহ অসিমক। অদুবু থৱায়না লৈৱিঙৈ, লৌশিংনা মাঙট্ৰিঙৈদি খনগনু হায়ৰা ৱাৱোই থৱায়না থৌদাজৰা কনাবুদি। হিংলিবসি মথোয় অদুগী নুংশিৰা আশাদনি। চংখিবিদি য়াই তাইবঙ তোক্ৰান ৱাংমদনা অদুবু নীংশিংবনদি হিংদুনা লৈহাজ্‌ মিকুপশিং। অদুনা কবিনা ইৱক্লি ‘নোংলিক অমদি নঙ’। য়ান্না তেনৰা শৈৱেংনি অদুবু য়ান্না নুংশিৰা শৈৱেং অমদি ওইৱি। “*অশাৰা হ্ৰাক্ষি মফদমা/নুৰিৎ অসে লোৎত্ৰে/অদুবু লৈনম্মা লীৰা থুংবা/লৈহাউ লৈনদে পাশ্ৱীশিংগী উমংদা/এগী উৱাশিংনা লৈনুংদা/মাঙগ্ৰবা ঈশিং থিৱি।/কৌগনি কৱম হায়না/নোংগী*

আইন গাক্লিৰা লো এনফোৰ্‌স তৌনৰা লৈৱিৰা, য়ুনিফোৰ্ম শেংপা অথৌৰিংশিং- চংলি মফমদুনা নুতিগী মখোয়গী ফুৰিংখাও চেলহুৱৰা/মথক থোংৰা ওফিসৱশিংদা খুংপায়-শেল লানখংনৰা ইল্লিগেল টেক্স’ খোংমগংলি। প্ৰাক্তিস অসি লৈনৰা, ‘দ্ৰাই-ষ্টেট’ ওইৱৰা মণিপুৰ’দা লৈৰা যুথকপশিং, প্ৰোহিবিচন-লো লৈবগী অৱাৰা কৱিমক্তা মায়েক্ৰদে।

‘কান্দৱৰা লো’নি খঙলৰা কনানা, লৱাই ফুৰিংখাও চোলহল্লিৰা য়ান্নৰা শেনফমসি লৈঙাক্কী শেন্দাওদা চঙখিনৰা ‘প্ৰেহিবিচন এক্ট লৌথেক্সি, য়ুলিগোলাইজ তৌৱসি’ অকৰৰা খোল্লাউলাউজকপবু -খোল্লাউসি থবক ওছোক’গুৱা অগুস্তা অমত্তসু থোৱক্তে। ২০২২, কোংগ্ৰেস লুচিৰা ‘ওক্ৰম ইবোৰী সিংহ’না মতমদুগী চাং-দিষ্ট্ৰিক্ট মঙাদা যু-য়োনৰা-থকপা-য়াদবগী অথিংৰা থল্লসুদু লৌথোক্ৰে লাউথোকখি। জুলাই ৩১, ২০০২ মণিপুৰ লেজিসলেটিভ এসেমব্লি’না মণিপুৰ লিকৱ প্ৰোহিবিচন (এমেন্দমেণ্ট) এক্ট, ২০০২ পাস তৌখি - চাদ্দেল, চুড়াচাদ্দপুৰ, সেনাপতি, তমংলোং অমদি উজ্জল দিষ্ট্ৰিক্টশিদ্দি অথিংৰা অসি লৌথোকত্ৰে। মৱম অসি লৈবননি যু থিংৰা ষ্টেটশিংগী মমিং পল্লকপদা ‘মণিপুৰ’ গী মিং লৌথোকগ্ৰৱা।

ৱাৱেংসি ইজবগী পাদম - যু শুংবৰা, য়োনৰা অমসুং থকপা থিংবগী মেৱিৎ/দিমেৱিট নৈনবদু নচদে। কাৱৱে খঙলৰা এক্সসিইজ অদুদি তোকথোকপনা ফত্তা? চুম্মা হুহুংচৌংবনি। এক্সসিইজ মওং হোংক্ৰেগ্গা, অমগীসু অমগীসু কানৰা থৌওং অমা ওছোকপা-অশিংৰা থৌশিল ওইগনি থম্মোয় শেংনা হায়নীংই।

‘যু থকপা ফভে’ হায়বসিগী মহুতা ‘যু কা হেমা থকপা ফভে’ - হায়গদবনি। হায়ফম থোকপনি। কা হেনৰা হায়বসিদি - থবক খুদিংমক্তা ফভে, চাবদসু, থকপদসু, লাইৱিক পাবদসু। থবক হায়বসি তৌফম থোকপা চান্দুদগী হেমা কৈদৌনুংদা তৌৱেইদবনি। চাফম থোকপা চাং, থকফম থোকপা চান্দুদই হেমা চাৱৰৰা/থক্লৱৰা অহেনৰা শৰুক অদুনা হকচাংগী মাঙননৰা তৌৱকই। মঠৈৱোয় অমনসু লাইৱিক পাফম থোকপা চান্দুদগী হেমা পাৰুৰা - পেং চৌইৱৰা অঙাওৰা ওইৱকখিৰা- তাশ্ৰে, উত্ৰে, থেংনৱকত্ৰে। মীতৌশিংনা ‘যু’ গী অতোগ্ৰা মিং হীদাক’ খোল্লিল্লবগী মৱম, সাইন্টিষ্টিংনা তাকপা যুগী কানবদু পাৱৰগা খঙলকই। যু’দা যাওৱিৰা মেদিসিনেল কালিটি’দু মশক খঙনা থক্ৰগা ‘হীদাক থকপা’। কালিটি’দু খঙলবসু কাউথোক্ৰগা, গাওননৰা, নুংঙাইৰা থক্ৰননা ‘যু থকপা’।

যু কৌৰা মঠৈ অদু থক্ৰগা, ৱাওৱি ৱাওৱি নুংঙাইহল্লিৰা, ব্ৰেনগী অথৌদা অহোৰা অমা লাকহল্লিবদু, ‘ইথানোল’ কৌৰা কেমিকেল অমা যাওৱিবদুনি। সাইন্টিষ্টিংনা হায়। নুপী অমনা নোংমদা যু পেগ অমা থকপা, নুপা অমনা পেগ অনী থকপা হকচাং ফনা থল্লবগীদমক কানৰা থৌওং অমনি - এক্সপাৰ্টিংনা হায়বনি। পেগা অমা হায়বসি, মচা ওইৱগনা মিলিলিটৱ ৩০নি, অটৌৰা ওইৱগনা এম এল ৬০। অচন্না লোন’দা হায়ৱগা, টেবল-স্পুন অমগা পেগ অমগা মটৌ। টেবল-স্পুন অমা হায়বদি এথোয়না শীজিৱাৰিবা চমচ অহুম তঙাল্যনি। অদুবু, গুইহকৈ নুংঙাইথোকপই পালম’দা যু থক্লিৰা কনানা ‘যু পেগ’ কী চাং নীংশিংনবগে? ঈশিং য়ান্দনা গ্লাস থনকোক হৈৱগা থক্লিৰা ‘পাতিয়াল পেগ’ অদুনি গুসি থক্লিৱিৰা। পাতিয়াল পেগ অদুননি যু’বু মশক থাইহল্লিৰা, তুৰুচনবই মশক ওইহল্লিৰা। - *ইন্দুকুৱা*

ঈশৈ শক্তনা/নোংলিক অমদি নঙবু পুৱা’ (লা:৮)

লাইজ লৈদ্ৰবা ইয়োক কোমদা কৱৱা লেক্সেনা কয়াম কুইনা হিংদুনা মনিং ত্ৰম্মা চেন-চোংদুনা শানাজৰা ভগমনি। তাইবঙপান অসিবু শেল্লিৰা মপু মহাক্ৰদি খঙই মালেম অসিদা লৈৱিৰা অচং-চত্তা লেংলি পাল্লিৰা পুম্মক পুংৰা শেংনৰা খানৰা যাদে। ক্লোশিংনা মালগা লেংগোল্লিৰ। লেক্সেনা লাইজগা লোয়নৱি। তাইবঙ পুন্সিসু অদুমত্তই। গুগী ইমেজৰি ওইনা পুশিল্লক্লিৰা তাইবঙ পুন্সিগী কল্লক অমদি অতেনৰা শৈৱেংখিংদা নীংথিজনা ফোঙদোকপা থেংনৈ। “*গ্ৰা অদুগী থৱায়’ ফিত্ৰিং ফিত্ৰিং চেংলগ্না ভাদু লেঙখিত্ৰে/থৱায়বু থিৱি।/য়েনৌখো মপালদৌনা নুংশিংত পাইন্দা/অমমমতা কেনখিৰা ৱাখলগী মফেন।/মায়দা য়াংপা মমি ময়াম ওছোৱকই/আনেক্কী মিংশেলদা য়াওৱকই চহী/লৈচিল থাৰা হেনগৎলকই/মায়গী ময়িশিংগা শান্নামিৱদা/মাইনসতগী গ্লস ওছোকখি/নুংঙাইৰা থৱায় হিংলম্বনি/ঈশিংদা ঈৱেইদুনা শান্নৱম্বনি/ভাদু লেঙখিৰা কুইৱে।* (লা: ৪৬)

মিংথোল ওইৱিৰা শৈৱেং ‘তাবীদ্ৰবা তেংথাখোল’ না হৌজিকী মতমদা পুন্সি অসিবু ভেলু লৈতনা মক ওইনা কুয়াল লম্বী অসিমক লাইখি শায়ৱনা যাদে। ক্লোশিংনা মালগা লৈতনা মিৎহেং থদুনা ইয়কপা শৈৱেংনি। মসিগী খঙক্তৱিৰা অঙাং নৱা অমথক পোকপদা গুইৱিঙৌ মীনুংশিং হৈতনা লায়েংগঙী অপুম অশা মৱক্তা হুন্দেৱক্ৰদ্বা অমসুং পিক্লিৰা অঙাং অদুনা নুংশিৰবা মমাবু কৌদুনা মৱোল শুজক্লিৰা ওইৱবসু তেংথাবগী শক্তম অদু ময়েক লানা লাচল্লি। অদুনা কৌৱক্লি “*ইমা!/ঐ য়ান্না ঈংঙে।/থৌৱি লীনশাং ককপদা গুইৱিৰা।/পিক্লৰা ইমিংসিনা তাইবঙপান অসিবু উৰুগওৰা ফংজক্লিৰা/হংজা হংজা হায়না নঙবু কৌজৰা ফংবগী হৱাউজবুদু য়েংনীংদুনা ঐবু/নঙনা ঈংলৰা নীংথমথাগী নোংঙোন্দাদাইসিদা/হোম্পিটালগী অপুৱা নমখীৰবা ফভ হৌদি মৱকসিদা/হুন্দোক্তুনা থম্বীৱম্মে।*” (লা: ৪০) মিংথোল ওইৱিৰা শৈৱেং অসিমক লাইৱিক অসিদা যাওৱিৰা অতৈ শৈৱেংদগী খৱা হেমা শানংৰা ইবা থেংনৈ। শীজিৱাৰিৰা ৱাইহৈ তেংথোৱেলনি। ৱাখল খনবদি মাল্লগা ৱাখল যাওদৰা মমা মপা ওইনীংলিৰাশিংদা পাউজেল অমদি পীৱি পুলিবু লুনা নুংশিনা খনৰা মতম লৈৰা খুদিদা। শৈৱেং অসিনা গুসিগী খুৱাইনা নুপা নুপীশিংনা তাইবঙ পুন্সি লায়না লৌদনা নুংশিৰা অঙাং নৱা অমগী মশক লৌদুনা থোছোক শুৱনা পাউমেক্লি।

চেঙ লৈৱিমখৈদি হিংগনি মীওইবনা। মসিদা চেঙ অসিমক পুন্সিগী সিঙ্গোল ওইনা পুশিল্লক্ৰনা শেথাৱি। কৱিগুৱা মতমদা হাঁংবসি পোংলুম অমগুম খল্লকপা মতাং য়াওদৰা নভে মীওই খুদিংগী পুন্সিগী তাককশিংদা। হীনীংবগী আশা অদু ময়েং তাৰা মিৎকুপশিংদি ইখৌ লাংলি। অদুনা হপ্পীংলি চেঙ মেকক অমত্তসু অদুনা নাকোয়না হায়ৱক্লি **চেঙ মেকক অমত্ত** হায়না মিংথোনৰা শৈৱেং অসিদা “*অমমমতা ওইনা কেশিৱা তুশিনখিৰা/চহী কয়া চঙদা অমনৰা নীংশিং মমি/গুসিদি য়োমশিনলগা লংথোকত্ৰে/থোঙ হাংদোক্ত্ৰে/মঙালনা খাকনা নেক্সগা চঙলকই/মিং পাঙথোকপা ভমদে/চিনবান কংখিৰা কুইৱে/কুৱোল খৱতা গুইহৌৱে/ৱা হায়ৰা ভমদে/অনীকপা খুৰুউ অশোনৰা কমলাক/হৌংগতুনা লৌশিনৰা ভমদে/অনৌৰা মতমগী চেঙ খৱদুফাওৰা/এগী থুমোক মচা*